

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	35276
Nom	Processos psicològics bàsics i psicologia del llenguatge
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	9.0
Curs acadèmic	2023 - 2024

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1203 - Grau de Logopèdia	Facultat de Psicologia i Logopèdia	1	Segon quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1203 - Grau de Logopèdia	4 - Psicologia	Formació Bàsica

Coordinació

Nom	Departament
D'OCÓN GIMENEZ, ANA MARIA	300 - Psicologia Bàsica
DOLZ SERRA, LAURA	300 - Psicologia Bàsica

RESUM

És una assignatura adscrita al Departament de Psicologia Bàsica, de caràcter bàsic que consta de 9 crèdits teoricopràctics que equivalen a 225 hores de treball de l'alumne. Està desglossada en les dues parts: Processos psicològics bàsics i Psicologia del llenguatge.

S'imparteix en primer curs del grau de Logopèdia en el segon quadrimestre. A la part corresponent als Processos Psicològics Bàsics, el seu objectiu és el de dotar l'estudiant de coneixements rellevants a la percepció, l'aprenentatge, la memòria i la motivació, que permeten descriure, predir i explicar l'activitat cognitiva i comportamental de l'ésser humà. En el segon quadrimestre l'assignatura es focalitza en la part de Psicologia del llenguatge. La assignatura pretén que l'alumne sigui capaç d'aplicar els continguts teòrics a diferents àmbits vitals i professionals. Així mateix, l'assignatura té la finalitat de subministrar les bases teòriques i aplicades sobre les quals se situaran la resta de continguts teòrics de la titulació. Aquests coneixements són de gran utilitat per entendre processos relacionats amb l'àmbit lingüístic (adquisició, trastorns i intervenció). El seu estudi es fa des de l'enfocament cognitiu, incorporant enfocaments més recents com la Neuropsicologia Cognitiva i el connexionisme. A més els coneixements que aquesta disciplina proporciona tenen importants implicacions en el camp educatiu (adquisició i trastorns de la lectura i de l'escriptura) i en el diagnòstic i tractament de les afàsies i altres trastorns lingüístics. Tambien

té aplicacions en l'àrea de la gerontopsicologia (envelliment i llenguatge) i clínic (llenguatge en demències i esquizofrènia) .Per tant, es vincula de manera especial amb les assignatures: Psicologia del desenvolupament i de l'adquisició del llenguatge, Fonaments educatius de la logopèdia;Neuropsicologia general i del llenguatge, Fonaments lingüístics de la logopèdia i amb aquelles relacionades amb les patologies del llenguatge i amb la intervenció d'aquestes patologies.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

Assignatura necessària per cursar 35292 Intervenció logopèdica en atenció primerenca

COMPETÈNCIES

1203 - Grau de Logopèdia

- Que els estudiants hagen demostrat posseir i comprendre coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé descansa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda del seu camp d'estudi.
- Que els estudiants sàpien aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseïsquen les competències que solen demostrar-se per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seua àrea d'estudi.
- Explorar, avaluar, diagnosticar i emetre pronòstic d'evolució dels trastorns de la comunicació i el llenguatge des d'una perspectiva multidisciplinària.
- Usar les tècniques i instruments d'exploració propis de la professió i registrar, sintetitzar i interpretar les dades aportades integrant-les en el conjunt de la informació.
- Treballar en els entorns escolar, assistencial i sanitari formant part de l'equip professional. Assessorar en l'elaboració, execució de polítiques d'atenció i educació sobre temes relacionats amb logopèdia.
- Conèixer els límits de les seues competències i saber identificar si és necessari un tractament interdisciplinari.
- Conèixer i ser capaç d'integrar els fonaments biològics (anatomia i fisiologia), psicològics (processos i desenvolupament evolutiu), lingüístics i pedagògics de la intervenció logopèdica en la comunicació, el llenguatge, la parla, l'audició, la veu i les funcions orals no verbals.
- Conèixer i valorar de forma crítica la terminologia i la metodologia pròpies de la investigació logopèdica.

- Conèixer els processos psicolingüístics i altres processos psicològics bàsics que donen suport a les tècniques d'intervenció logopèdica.
- Conèixer la professió i l'estatus legal del logopeda.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

Poder definir els conceptes d'estímul, sensació, percepció, atenció, cognició i acció.

Descriure els processos perceptius. Definir el procés de l'atenció, les varietats *atencionales i les disfuncions i alteracions de l'atenció.

Definir instints i reflexos. Descriure l'habituació i sensibilització.

Descriure els models bàsics d'aprenentatge: condicionament clàssic i operant, aprenentatge social i aprenentatge de destreses motores.

Diferenciar entre els diferents tipus de motivació i reconèixer les principals estratègies motivacionals.

Definir les classes de memòria i el seu funcionament.

Descriure els passos de la percepció de la parla des de la Neurociència cognitiva.

Definir les funcions, característiques i limitacions dels diferents models teòrics de la Psicologia del Llenguatge, així com les dades sobre els quals se sustenta cada model

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. INTRODUCCIÓ AL PROCESSAMENT DE LA INFORMACIÓ HUMANA.

Concepte de Psicologia: Orígens i evolució. Conceptes bàsics: estímul, sensació, percepció, atenció, cognició i acció.

2. PROCESSOS PSICOLÒGICS BÀSICS: PROCESSOS PERCEPTIUS I ATENCIONALS

Sistemes perceptius: generalitats i diferències. El procés atencional: disfuncions i alteracions de l'atenció.

3. PROCESSOS PSICOLÒGICS BÀSICS: APRENTATGE: PROCEDIMENT, NATURALES, I APLICACIONS.

Instints i reflexos; Habitució i Sensibilització. Models bàsics: Condicionament Clàssic; Condicionament Operant; Aprenentatge Social.

4. PROCESSOS PSICOLÒGICS BÀSICS. APRENTATGE PERCEPTIU-MOTOR.

Automatització de destreses motores. Aprenentatge observacional de destreses motores.

5. PROCESSOS PSICOLÒGICS BÀSICS. PSICOLOGIA DE LA MEMÒRIA.

Tipus de memòria, memòria i llenguatge. Interpretació de la memòria des de la neurociència cognitiva.

6. PROCESSOS PSICOLÒGICS BÀSICS: MOTIVACIÓ DEL COMPORTAMENT.

Motivació intrínseca i extrínseca. Estratègies motivacionals.

7. INTRODUCCIÓ A LA PSICOLOGIA DEL LLenguATGE: QUÉ ÉS LA PSICOLOGIA DEL LLenguATGE.

Primeres aproximacions a l'estudi del llenguatge: la hipòtesi de Chomsky; l'explicació conductista, la Psicologia del llenguatge avui. Mètodes d'estudi en la psicologia del llenguatge. Qüestions fonamentals sobre el processament del llenguatge: Processament en sèrie i en paral·lel. Processos automàtics i controlats.

8. PROCESSOS EN L'ÚS DEL LLenguATGE. PERCEPCIÓ DE LA PARLA

Principals qüestions en la percepció de la parla: segmentació i variabilitat del senyal, propietats acústiques del senyal vocal. Percepció de segments fonètics aïllats: percepció de vocals, percepció de consonants. Estudis sobre percepció categorial. Percepció de la parla contínua: efecte de coarticulació, factors lèxics i sintàctics en la percepció de paraules.

9. PROCESSOS EN L'ÚS DEL LLenguATGE. RECONeixEMENT DE PARAULES.

Reconeixement de paraules parlades, primitius lèxics; mètodes experimentals en el reconeixement de paraules; factors que influeixen en l'accés i organització de les paraules: freqüència, similitud formal i semàntica. Accés lèxic: teories i models.

10. PROCESSOS EN L'ÚS DEL LLenguATGE. COMPRESIÓ DEL LLenguATGE I.

Processament de l'oració: propietats estructurals de les oracions; processament sintàctic; ambigüitat lèxica i sintàctica; models de processament d'oracions; influència del context mètodes experimentals en el processament d'oracions.

11. PROCESSOS EN LÚS DEL LLENGUATGE. COMPRENSIÓ DEL LLENGUATGE II.

Processament del discurs i text: Coherència. Inferències. Memòria del discurs. Models. Esquemes.

12. PROCESSOS EN LÚS DEL LLENGUATGE: PRODUCCIÓ I PLANIFICACIÓ.

Fonts de dades en l'estudi de la producció i planificació de la parla: errors espontanis de la parla, pauses o disfluències en la parla; fenomen TOT. Evidència procedent de l'estudi de les afàsies. Models de producció. Interacció conversacional. Implicacions en la intervenció logopèdica.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	60,00	100
Pràctiques en aula	30,00	100
Estudi i treball autònom	135,00	0
TOTAL	225,00	

METODOLOGIA DOCENT

Amb la finalitat que l'estudiant adquireixi els objectius fonamentals de l'assignatura així com les competències específiques, es proposen:

Classes teòriques. Es farà ús, fonamentalment, de la lliçó magistral per presentar els continguts de l'assignatura. Per a això, cada sessió s'iniciarà amb un esquema dels continguts que es van a abordar, i es finalitzarà amb ressaltant els aspectes més rellevants contemplats. Els esquemes en powerpoint estaran disponibles amb suficient antelació a la plataforma virtual. Alhora, es promou la intervenció participativa dels estudiants amb la finalitat de possibilitar el diàleg crític que alhora dinamitzi el ritme de la classe. Per a això, cadascuna de les sessions teòriques s'iniciaran amb una qüestió a resoldre que activarà la participació dels alumnes i, a continuació, es presentaran els continguts bàsics que s'abordaran en cadascuna de les unitats temàtiques.

Classes pràctiques. La finalitat principal d'aquestes és doble: d'una banda, a poder ser partícip de petits experiments relatius als conceptes que es presenten a les classes teòriques; i, d'altra banda, posar de manifest la capacitat per treballar en grup així com les habilitats de comunicació interpersonal. Sessions de tutories programades individualitzades i grupals en què es realitzarà una supervisió als estudiants amb la finalitat que puguin realitzar un seguiment adequat de les activitats formatives. Els materials a utilitzar inclouran: manuals, articles, capítols, informes i altres tipus de documentació científica. Els treballs individuals i de grup, es presentaran en la data prevista en forma d'informes que seguiran els models que a aquest efecte estaran disponibles a l'Aula virtual. Serà necessària la utilització de l'aula virtual, la plataforma e-learning triada per la Universitat de València per afavorir els processos d'ensenyament-aprenentatge, així com la interacció professor-alumne. Es tracta d'una plataforma senzilla d'utilitzar que ofereix múltiples possibilitats d'interacció. La direcció d'accés a aquesta plataforma és la següent: <http://aulavirtual.es>

AVALUACIÓ

La informació per a obtenir la qualificació final de l'assignatura s'obtindrà mitjançant dos procediments bàsics: avaluació final individual (examen final) i avaluació contínua o de progrés (activitats realitzades a classe presencial, informes i / o treballs individuals i de grup). L'avaluació final individual s'ajustarà als objectius específics de la guia docent.

- **L'avaluació final** individual s'ajustarà als objectius específics de la guia docent. Aquesta avaluació, que reflectirà l'esforç global de l'estudiant i el nivell aconseguit al final del procés d'aprenentatge, es realitzarà al final del període presencial i representarà el **70% de la qualificació de la part teòrica i el 10% de la part pràctica de l'assignatura**. Aquesta part de l'assignatura podrà ser recuperable.
- **L'avaluació contínua o de progrés** del treball realitzat pels estudiants al llarg del curs es realitzarà a partir dels informes i comentaris escrits i orals realitzats en les classes pràctiques i/o en les tutories col·lectives o individuals, així com en les diferents activitats realitzades en les sessions teòriques. Aquesta part de l'avaluació és de caràcter formatiu, ja que permet un procés de retroalimentació representant el 20% de la qualificació de l'assignatura, dels quals un **10% d'assistència i un 10% de lliurament d'informes**. Aquesta part de l'assignatura podrà ser recuperable.

Requisits mínims en cada apartat:

- Mínim de 3,5 punts sobre 7 en la part teòrica de l'Examen de convocatòria oficial.
- Mínim de 0,3 punts sobre 1 en la part pràctica de l'Examen de convocatòria oficial.
- Mínim d'1 punt sobre 2 en les activitats d'aula.

En la segona convocatòria es mantindrà la nota de les parts de la matèria que complisquen els requisits mínims esmentats. L'opció amàtrícula d'honor serà a partir de la qualificació de 9.5.

Les qualificacions es mantenen un únic curs acadèmic. Per tant, en cas de superar alguna de les dues parts (informes de pràctiques o examen), aquestes qualificacions no seran tingudes en compte en el següent curs acadèmic.

Davant pràctiques fraudulentas es procedirà segons allò establert pel Protocol d'actuació davant pràctiques fraudulentas a la Universitat de València (ACGUV 123/2020): <https://www.uv.es/sgeneral/Protocols/C83.pdf>

REFERÈNCIES

Bàsiques

- Lahey, B.B. (2007): Introducció a la Psicologia. McGraw-Hill.
- Morris, C.G. y Maisto, A.A. (2009): Psicologia. Prentice Hall.
- Papalia, E.D. y Olds, S.W. (2005): Psicologia. McGraw-Hill.

- Cuetos, F., González, J. y De Vega, M. (2020). Psicología del Lenguaje. Madrid: Editorial médica Panamericana.

Complementàries

- Wade, C. y Travis, C. (2003): Psicología. Pearson. Prentice Hall.
- Harley, T.A. (2009). Psicología del lenguaje. Madrid: McGraw-Hill.
- Worschel, S. y Sheldis, W. (1997): Psicología. Fundamentos y Aplicaciones. Prentice Hall.
- Baddeley, A. (1999): Memoria humana. McGraw-Hill Interamericana.
- Carretero, M. y Asensio, M. (2004): Psicología del Pensamiento. Madrid Alianza.
- De Vega, M. (1989). Introducción a la Psicología cognitiva. Madrid: Alianza.
- Espino, O (2004) Pensamiento y razonamiento. Madrid Pirámide.
- Fernández-Abascal, E.G., Jiménez Sánchez, Mª P. Y Martín Díaz, Mª D. (2003): Emoción y motivación. Vol I y II. Editorial Centro de Estudios Ramón Areces.
- Reeve, J. (2004): Motivación y emoción. McGrawHill.
- Tarpy, R.M. (1999): Aprendizaje. Teoría e investigación contemporáneas. Madrid. McGraw-Hill.
- Carroll, D.W. (2006). Psicología del Lenguaje. Madrid: Thomson.